

EUROPAPARLAMENTET

2004

2009

Plenarhandling

A6-0134/2008

8.4.2008

BETÄNKANDE

om råvaruhandel
(2008/2051(INI))

Utskottet för internationell handel

Föredragande: Jens Holm

PR_INI

INNEHÅLL

	Sida
FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION	3
MOTIVERING	11
RESULTAT AV SLUTOMRÖSTNINGEN I UTSKOTTET	14

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION

om råvaruhandel (2008/2051(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution,

- med beaktande av sina resolutioner av den 3 september 2002 om handel och utveckling för fattigdomsbekämpning och tryggad livsmedelsförsörjning¹, av den 30 januari 2003 om svälten i världen och avlägsnandet av handelshinder för de fattigaste länderna², av den 10 april 2003 om krisen på den internationella kaffemarknaden³, av den 1 juni 2006 om handel och fattigdom: Utformning av en handelspolitik som maximerar handelns bidrag till fattigdomslindringen⁴, av den 15 februari 2007 om de makroekonomiska följderna av stigande energipriser⁵, av den 22 maj 2007 om EU i världen – konkurrenskraftens externa aspekter⁶, av den 23 maj 2007 om EU:s handelsrelaterade bistånd⁷ och av den 29 november 2007 om handel och klimatförändring⁸,
- med beaktande av FN:s millenniedeklaration av den 8 september 2000 där det internationella samfundet gemensamt fastställer millenniemålen som ett kriterium för avskaffande av fattigdom samt översynen och uppdateringen av denna vid FN:s världstoppmöte den 14–16 september 2005,
- med beaktande av rapporterna från de tre arbetsgrupperna i Förenta nationernas mellanstatliga panel om klimatförändringar (IPCC), ”Climate change 2007: The Physical Science Basis”, ”Climate change 2007: Impacts, Adaptation and Vulnerability” och ”Climate change 2007: Mitigation of Climate Change” som alla offentliggjordes 2007,
- med beaktande av meddelandet från kommissionen till rådet och Europaparlamentet: ”Jordbrukets varukedjor, beroende och fattigdom – Förslag till en handlingsplan för EU” (KOM(2004)0089),
- med beaktande av meddelandena från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: ”Ett konkurrenskraftigt Europa i världen – Ett bidrag till EU:s tillväxt- och sysselsättningsstrategi” (KOM(2006)0567) och ”Europa i världen – Ett starkare partnerskap för bättre marknadstillträde för EU:s exportörer” (KOM(2007)0183),
- med beaktande av meddelandet från kommissionen till rådet och Europaparlamentet: ”Om metallindustrins konkurrenskraft – Ett bidrag till EU:s tillväxt- och sysselsättningsstrategi” (KOM(2008)0108),

¹ EUT C 272 E, 13.11.2003, s. 277.

² EUT C 39 E, 13.2.2004, s. 79.

³ EUT C 64 E, 12.3.2004, s. 607.

⁴ EUT 298 E, 8.12.2006, s. 261.

⁵ EUT 287 E, 29.11.2007, s. 548.

⁶ Antagna texter, P6_TA(2007)0196.

⁷ Antagna texter, P6_TA(2007)0203.

⁸ Antagna texter, P6_TA(2007)0576.

- med beaktande av Pekingdeklarationen och handlingsplattformen som antogs den 15 september 1995 av Förenta nationernas fjärde internationella kvinnokonferens,
- med beaktande av rapporten från FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation: ”Livestock’s Long Shadow – Environmental Issues and Options”, från 2006,
- med beaktande av arbetet i FN:s konferens för handel och utveckling (Unctad) och dess kommande sjunde internationella konferens som planernas äga rum den 20-25 april 2008 i Accra i Ghana,
- med beaktande av meddelandet från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: ”En temainriktad strategi för ett hållbart nyttjande av naturresurser”, som offentliggjordes den 21 december 2005 (KOM(2005)0670),
- med beaktande av förklaringen från G8-toppmötet om tillväxt och ansvar i världsekonomin, undertecknad i Heiligendamm den 7 juni 2007, särskilt kapitlet om ansvar för råvaror och transparens och hållbar utveckling där det hävdas att fria, transparenta och öppna marknader är grundläggande för global tillväxt, stabilitet och hållbar utveckling,
- med beaktande av den fjärde rapporten av den 11 juni 2007 från högnivågruppen för konkurrenskraft, energi och miljö i vilken man stöder utarbetandet av en råmaterialpolitik som bygger på en välfungerande fri och rättvis global marknad för råmaterial och som stöds av handelspolitik, särskilt internationella multilaterala och bilaterala avtal, för att säkerställa att EU och tredjeländer står bakom öppna och icke-snedvridna marknader,
- med beaktande av artikel 45 i arbetsordningen,
- med beaktande av betänkandet från utskottet för internationell handel (A6-0134/2008), och av följande skäl:
 - A. Med råvaror avses jordbruksprodukter som är avsedda som livsmedel, jordbruksbasvaror, metaller, mineraler och energiprodukter som är insatsvaror till industriprodukter, oavsett om de är bearbetade, obearbetade eller återvunna såsom skrot.
 - B. EU:s ekonomi är i betydande grad beroende av import av råvaror från tredjeländer och tillgång till råvaror från tredjeländer spelar en avgörande roll för EU:s konkurrenskraft.
 - C. Den senaste tidens prisökningar på råvaror har lett till bristande ekonomisk tillväxt i Europeiska unionen och hotar EU:s konkurrenskraft.
 - D. En ytterligare ökning i den framtida globala efterfrågan på råvaror är att vänta. Denna ökning kommer att bero på den ekonomiska tillväxten i tillväxtekonomierna.
 - E. Råvarornas prisvariationer på kort sikt har tidigare visat sig extremt volatila och förvärras ytterligare med tiden när perioder av överproduktion följs av perioder av brist, men i framtiden förväntas prisnivån ligga kvar på en högre nivå.
 - F. Trots aktuella prisökningar på de internationella marknaderna har priserna på råvaror präglats av en långvarig nedgång jämfört med färdiga varor.

- G. Dessa prisökningar – särskilt när de drivs av industriella behov i tillväxtekonomier – har ställt EU:s tillverkningsindustri inför konkurrenskraftsutmaningar och har väckt långsiktiga frågor kring en tryggad råvaruförsörjning.
- H. 95 av 141 utvecklingsländer får minst 50 procent av sina exportintäkter från export av råvaror.
- I. EU är en stor konkurrent inom den internationella handeln med råvaror, inte minst som nettoimportör av råvaror.
- J. På grund av att den europeiska industriella basen ser ut som den gör är tillgång på råvaror i världen en avgörande faktor för EU:s industriella konkurrenskraft och dess ekonomiska utveckling.
- K. Det finns många exempel på politik och åtgärder som införts av tredjeländer och i många fall kan man observera en trend att hinder skapas för en fri och rättvis tillgång till råvaror i tillväxtekonomier. Detta begränsar EU-företagens tillgång till råvaror.
- L. Att stärka forskning och nyskapande spelar en viktig roll för att stimulera en hållbar råvarutillgång.
- M. Systemen Stabex, Sysmin och Flex återspeglar EU:s tidigare och nuvarande insatser för att stödja utvecklingsländer som drabbats av pris- och inkomstinstabilitet.
- N. Råvarornas prisökningar på de internationella marknaderna under den senaste tiden beror på en betydligt ökad efterfrågan från tillväxtländer som Kina, Indien och Brasilien, förändrade väderförhållanden, viss restriktiv praxis från vissa exportländer och ett uppsving på biobränslemarknaden och inom animalieproduktionen samt börsspekulation.
- O. Kvinnor utgör en majoritet av världens fattiga befolkning som ofta är beroende av förvärv, produktion och bearbetning av råvaror för att försörja sig och överleva.
- P. Det internationella samfundet har påtalat behovet av en internationell insats för att avskaffa fattigdomen med hjälp av de konkreta målen i millenniemålen som bör uppfyllas före 2015. Tillbörlig uppmärksamhet måste ges åt frågor om råvarornas oerhörda betydelse för utvecklingsländerna.
- Q. Ett hållbart utnyttjande av naturtillgångar skulle kunna minska fattigdomen och främja ekonomisk tillväxt om goda styrelseformer främjas. Svaga styrelseformer i länder med stora naturtillgångar kan också resultera i fattigdom, korruption och konflikter.
- R. De pågående klimatförändringarna orsakas av mänsklig verksamhet, och utvinningen, produktionen och bearbetningen av råvaror leder till stora utsläpp av växthusgaser. EU:s industri utsätts för allt större hinder på grund av försöken att ta itu med denna fråga, något som drabbar dess konkurrenskraft.
- S. Europaparlamentet har för närvarande ingen konsekvent strategi för att möta utmaningarna som dess ekonomiska konkurrenskraft ställs inför på grund av den ökade konkurrensen om tillgång till råvaror.

Tryggad råvaruförsörjning för EU och tillgång till råvaror på världsmarknaderna

1. Europaparlamentet erkänner att en fri och rättvis tillgång till råvaror är viktig för EU-ekonomins konkurrenskraft eftersom den saknar inhemsk tillgång på flera råvaror.
2. Europaparlamentet noterar med oro prognoserna om en ökad efterfrågan på råvaror på världsmarknaderna. Även begränsningarna av prospekteringskapaciteten under den närmaste framtiden är oroande. Parlamentet noterar att europeiska företag endast i begränsad omfattning är involverade i prospektering av råvaror i tredjeländer.
3. Europaparlamentet är oroat över trenden att begränsa den fria tillgången till råvaror i tredjeländer genom åtgärder som snedvrider handeln. Parlamentet erkänner emellertid att länder har rätt att begränsa tillgången till sina råvaror av miljöskäl eller att åtgärda kritiska varubristar vid behov. Denna rätt ska utövas tillsammans med andra inrikes åtgärder.
4. Europaparlamentet är oroat över den investeringsverksamhet som syftar till bättre tillgång till råvaror men som varken uppfyller normer för fri och rättvis konkurrens eller principerna om goda styrelseformer och hållbarhet.
5. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att främja investeringar i forskning och utveckling av teknik för återvinning av råvaror och effektiv och sparsam användning av råvaror. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att ge denna målsättning större vikt i sin forskning.
6. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att fortsätta att ta upp frågan om fri och rättvis tillgång till råvarumarknader inom ramen för Världshandelsorganisationen (WTO). Kommissionen uppmanas att aktivt verka för målet om att multilateralt avlägsna åtgärder som snedvrider handeln inom råvarusektorn, samtidigt som de utvecklingsgrundade restriktionerna för de minst utvecklade länderna (LDC) följs till fullo.
7. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att fästa mer vikt vid frågan om fri och rättvis tillgång till råvarumarknader i alla bilaterala förhandlingar om frihandelsavtal eller WTO-anslutningar. Att avskaffa alla handelssnedvridande åtgärder inom råvarusektorn och samtidigt ta hänsyn till utvecklingsmålen är en viktig målsättning i alla möjliga avtal. Parlamentet betonar att denna målsättning kommer att utgöra ett viktigt kriterium då det gör sin bedömning av alla möjliga avtal.
8. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att ta med råvarufrågan i marknadstillträdesstrategin. Parlamentet välkomnar samrådet om råvaruförsörjningen. Kommissionen uppmanas att utarbeta en konsekvent strategi för råvaruförsörjning. Parlamentet begär att få bli delaktigt i alla faser av dessa åtgärder.

Att få utvecklingsländer och särskilt de minst utvecklade länderna att tjäna på råvaror

9. Europaparlamentet beklagar att många utvecklingsländer och särskilt de minst utvecklade länderna har fastnat i produktion och export av råvaror vars priser har varit instabila och sjunkit på lång sikt, vilket utgör ett allvarligt hinder mot fattigdomslindringen och genomförandet av millenniemålen, men parlamentet erkänner att de allt högre varupriserna har bidragit till betydande förbättringar i utrikeskontona för en del utvecklingsländer som är beroende av råvaror. Parlamentet betonar de möjligheter som

finns för producentländerna att själva utvinna och förvalta råvarufyndigheter då grundläggande regler om transparens och fri konkurrens respekteras.

10. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att verkningfullt försöka undanröja orsakerna till snedvridningarna genom att med bestämdhet ta upp dessa frågor i bilaterala samråd och förhandlingar och att främja utarbetandet av nya WTO-regler på multilateral nivå.
11. Europaparlamentet stöder aktuella insatser i utvecklingsländer och särskilt i de minst utvecklade länderna för att diversifiera sina ekonomier och utveckla ekonomisk verksamhet på en mer avancerad nivå i produktionsprocessen, att även inkludera bearbetning och saluföring samt för att förbättra kvaliteten, produktiviteten och framställningen av produkter med högre förädlingsvärde. Parlamentet uppmanar kommissionen att stödja nationell utveckling av råvaror och diversifieringsstrategier med hjälp av Europeiska utvecklingsfonden vid behov.
12. Europaparlamentet anser att inrättandet av regionala ekonomiska ramar och ökat regionalt samarbete mellan utvecklingsländer är ytterst viktigt för en hållbar ekonomisk utveckling i dessa länder. Parlamentet betonar i detta sammanhang vikten av inbördes handel mellan sydliga länder för den ekonomiska utvecklingen av dessa länder.
13. Europaparlamentet anser att regionalt ekonomiskt och handelsrelaterat samarbete bör främjas på lång sikt och det skulle kunna utmynna i frihandelsavtal. Samtidigt konstateras att frihandelsavtal är problematiska i olika regionala sammanhang. Frihandelsavtalet mellan EU och Medelhavsländerna bör vara en prioritet med tanke på vikten av råvaruhandeln i denna region.
14. Europaparlamentet uppmuntrar utvecklingsländer och särskilt de minst utvecklade länderna att skaffa de nödvändiga investeringarna och främja en ekonomisk diversifiering genom förstärkt infrastruktur och institutionell kapacitetsutveckling, främja goda styrelseformer för att förvalta den ekonomiska utvecklingen, liksom att underlätta tillgång till och spridning av produkter från småskaliga producenter till lokala marknader vilket också skulle stärka den regionala integrationen och ge stordriftsfördelar. Parlamentet uppmanar kommissionen att använda handelsrelaterat bistånd som ett viktigt redskap för utveckling samt stärka befintliga mekanismer för överföring av teknik, särskilt som ett sätt att hantera klimatförändringen. Kommissionen uppmanas att främja transparens för råvaruinkomsterna via program såsom processen enligt transparensinitiativet inom utvinningsindustrin (EITI).
15. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och EU-företag att främja och investera i överföring av miljövänlig teknik.
16. Europaparlamentet medger att förhandlingarna inom ramen för utvecklingsagendan från Doha i betydande grad skulle minska tullskaleringen. Europaparlamentet noterar att EU redan har fasat ut tullarna på jordbruksprodukter från de minst utvecklade länderna (genom allt utom vapeninitiativet) och från många AVS-länder (genom ekonomiska partnerskapsavtal) och stöder utvecklingsländerna att ta fram och genomföra bestämmelser för särskilda produkter och effektiva skyddsmekanismer för att ta fram hållbara marknader och hållbar produktion.

17. Europaparlamentet ber EU:s medlemsstater och partnerländer runtom i världen, bland annat tillväxtländerna, att ratificera centrala arbetsstandarder från Internationella arbetsorganisationen och relevanta riktlinjer från Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling, särskilt när det gäller prospektering och förädling av råvaror, samt anser att det civila samhällets och de nationella parlamentens delaktighet är avgörande för en miljömässigt och socioekonomiskt hållbar utveckling.
18. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att följa en heltäckande och balanserad strategi när det gäller tillgång till råvaror med beaktande av EU-industrins och utvecklingsländernas intressen.
19. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att se över sitt finansieringssystem för ersättning, Flex, för att se till att man är lyhörd och effektiv i sitt stöd till utvecklingsländerna och särskilt de minst utvecklade länderna. Parlamentet anser att det finns ett behov av relevanta åtgärder på nationell nivå för att stödja arbetet i FN:s konferens för handel och utveckling.
20. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att samla uppgifter och producera statistik om den internationella handel i råvaror som konkret äger rum. Europaparlamentet anser att det finns ett behov av få en klarare bild av globala handelsflöden i råvaror som inte förvrids av rent spekulativa transaktioner så att åtgärder inom ramen för ekonomiska politiken kan bli träffsäkrare.
21. Europaparlamentet anser att liberaliseringen av handeln med jordbruksprodukter avsedda som livsmedel och jordbruksbasvaror har inneburit många nya utmaningar för småskaliga jordbrukare i utvecklingsländer och särskilt i de minst utvecklade länderna. Eftersom många småskaliga jordbrukare är kvinnor kan detta få en oproportionerligt negativ effekt på dem om de inte klarar av konkurrensen utifrån.
22. Europaparlamentet stöder utvecklingsländerna i deras strävan att säkra lokalbefolkningens tillgång till livsmedel. Parlamentet anser att det praktiska politiska utrymmet måste förstärkas ytterligare för att möjliggöra nationella bestämmelser och åtgärder inom utvecklingen av sektorn samt stödja kvinnor som har huvudansvaret för att försörja familjen och lokalsamhället.
23. Europaparlamentet uppmanar rådet och kommissionen att se till att multilaterala, regionala och bilaterala handelsavtal som undertecknas av EU är förenliga med målen om hållbar utveckling och uppmanar kommissionen att vidta nödvändiga rättsliga åtgärder för att se till att bedömningarna av handelns konsekvenser för hållbar utveckling integreras vid utarbetandet av EU:s handelspolitik, särskilt utifrån ett klimat-, köns- och hållbarhetsperspektiv.
24. Europaparlamentet välkomnar kommissionens avisering om att lägga fram ett meddelande 2008 som syftar till att förbättra villkoren för hållbar tillgång till mineraler och sekundära råvaror på EU-nivå och internationell nivå.
25. Europaparlamentet tar till sig den ökade kritiken när det gäller de ekonomiska och miljömässiga fördelarna med produktion av biobränsle. Parlamentet uppmanar kommissionen att stimulera forskning och innovation om hållbar råvaruförsörjning

genom effektiva sätt för resursutvinning och resursutveckling, materialutnyttjande och återvinning efter livstidens slut.

26. Europaparlamentet anser att utvinning, insamling och produktion av råvaror ska göras i enlighet med hållbarhetsprincipen och respektera ekosystemens naturliga processer i stället för att förändra dem.
27. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att öka sina insatser för att sluta ett internationellt avtal om konflikttillgångar, vars främsta mål skulle vara att förbjuda all handel med tillgångar som understöder eller är ett resultat av väpnade konflikter. Parlamentet insisterar under tiden på utarbetandet av en förordning om förbud mot handel med och saluföring av konflikttillgångar i EU och uppmanar alla länder som handlar med diamanter att helt och hållet följa Kimberleyprocessens certifieringssystem för internationell handel med rådiamanter Europaparlamentet begär att transparens ska främjas via transparensinitiativet inom utvinningsindustrin (EITI) och andra initiativ.
28. Europaparlamentet uppmanar åter kommissionen och rådet att främja rättvis handel och andra handelsinitiativ som övervakas av oberoende aktörer och som bidrar till att höja sociala och miljömässiga standarder genom att stödja små och marginaliserade producenter i utvecklingsländer. Parlamentet uppmanar offentliga myndigheter i EU att integrera rättvis handel och hållbarhetskriteriet i sin offentliga upphandlings- och inköspolitik.
29. Europaparlamentet är bekymrat över att en växande andel av jordens tillgångar används till animalieproduktion och påminner om rapporten från FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation, "Livestock's Long Shadow", från november 2006, där man uppskattar att köttindustrin och animalieproduktionen står för 18 procent av världens totala växthusgasutsläpp, vilket även påskyndar skogsskövlingen i utvecklingsländer. Parlamentet uppmanar kommissionen att vidta nödvändiga åtgärder inom denna sektor samt att ta fram motiverande mekanismer för att motverka skogsskövlingen inom ramen för internationella klimatförhandlingar.
30. Europaparlamentet anser att transparensinitiativet inom utvinningsindustrin (EITI), som syftar till att stärka styrelseformer genom att förbättra transparens och ansvarsskyldighet i utvinningssektorn, ska genomföras i hela världen, så att utvecklingsländerna får bättre möjligheter att er hålla motvärdet av sina naturresurser.
31. Europaparlamentet betonar att de höga oljepriserna förstärker behovet av att omedelbart lägga om energipolitiken i riktning mot att förbättra energieffektiviteten och ökad användning av andra energikällor, inbegripet förnybar energi.
32. Europaparlamentet inser att klimatförändringen kommer att slå hårdast mot de områden som redan har stora sociala och ekonomiska problem. Parlamentet inser att i synnerhet kvinnor är en särskilt sårbar grupp. Parlamentet uppmanar till anpassningsinsatser på lokal nivå genom ett relevant, internationellt, ekonomiskt och tekniskt stöd.
33. Europaparlamentet är bekymrat över att Kina inte tillåter utländska företag att vara majoritetsägare i till exempel stålsektorn och har infört en rad mekanismer som begränsar export av råvaror eller ger dem statligt stöd för att köpa dem från externa källor.

Europaparlamentet inser att sådan praxis skapar allvarliga svårigheter för EU:s industri och måste hanteras med alla tillgängliga instrument, inbegripet förstärkt dialog.

34. Europaparlamentet betonar att den nya handelspolitiken i vissa tillväxtländer, särskilt Kina, som söker efter råvaror i hela världen, i synnerhet i Afrika, har ett stort och negativt inflytande på Europeiska unionens tillgång till råvaror på denna kontinent, till följd av en strategi som grundas på stat-till-stat-förbindelser och som åsidosätter mänskliga rättigheter, företagens sociala ansvar och miljömässiga och sociala standarder.
35. Europaparlamentet välkomnar kommissionens initiativ att utnyttja alla befintliga instrument för att ta itu med handelspraxis som strider mot internationella handelsavtal i enlighet med det ovannämnda meddelandet KOM(2008)0108.
36. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, medlemsstaternas regeringar och parlament samt berörda internationella organisationer såsom FN:s konferens för handel och utveckling (Unctad), WTO, Världsbanken, den gemensamma råvarufonden (CFC) och FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO).

MOTIVERING

Millenniemålen som beslutades i FN år 2000 var ett lovande löfte från världens ledare till jordens fattiga. Inom 15 år skulle åtta mål uppnås som påtagligt skulle förbättra situationen för världens fattigaste länder och folk. Det handlade om att utrota den extrema fattigdomen samt öka jämställdheten mellan män och kvinnor. Dessutom skulle alla barn ges möjligheten att få en grundutbildning samt spridningen av hiv stoppas. De olika målen preciserades med numeriska riktmärken som skulle möjliggöra en kontinuerlig uppskattning av hur arbetet fortskrider.

Under 2005 var det dags för en första utvärdering av arbetet då en tredjedel av den utsatta tiden passerat. I september det året samlades FN till en specialsession. Efter det mötet framgick det att även om en del framsteg gjorts, krävs det betydande insatser för att målen skall kunna nås till 2015. Detta gäller inte minst för världens fattigaste länder.

Möjligheterna att nå millenniemålen är beroende av olika faktorer. Det krävs såväl internationella initiativ samt nationella åtgärder som kan genomföras i enskilda länder. Med andra ord torde det inte finnas ett patentmedel som världens ledare kan använda för att utrota fattigdomen.

De snabba klimatförändringarna är det absolut största hotet mot uppfyllandet av millenniemålen. Trots att det är den industrialiserade världen som står för den absolut största andelen av de historiska utsläppen av växthusgaser är det utvecklingsländerna som drabbas hårdast. Redan i dag är översvämningar, torka och kraftiga väderförändringar ett faktum skapat av den globala uppvärmningen.

I november 2007 slog IPCC fast i den sista delen av den fjärde utvärderingsrapporten att det krävs minskningar av växthusgasutsläppen med 25–40 procent till 2020, vilket även underströks på Bali i december samma år. Alla policyområden måste samverka för att uppnå de nödvändiga åtgärderna för att kraftigt minska utsläppen av växthusgaser. Även handelspolitiken måste ta sitt klimatansvar; onödiga utsläpp måste reduceras och policyinstrument måste hittas för att underlätta handeln med s.k. gröna varor (ny smart teknik etc.). EU måste ta ledningen i kampen mot klimatförändringarna.

Men en viktig del handlar om finansiering och tillgång på olika resurser. Det kan ske genom internationella överföringar från den rika delen av världen till den fattiga genom bistånd och lämpliga utvecklingsinitiativ. Men det handlar även om betydande avskrivningar av skulder för de fattiga länderna. Det som i dag krävs från USA, EU och en del andra rika länder är inte ytterligare retorik eller fler löften, utan att de löften som redan getts uppfylls. Det skulle innebära en betydande vitamininjektion i det globala arbetet för millenniemålen.

Men ett annat avgörande steg handlar om att skapa och förbättra förutsättningarna för generering av välfärd och resurser på det lokala planet i utvecklingsländer. Här skymtar den avgörande innebörden av handel med råvaror för utvecklingsdimensionen. En mycket stor andel av utvecklingsländerna är i dag starkt beroende av export av en och/eller ett mycket litet antal råvaror, som till exempel kaffe eller kakao.

Under en lång tid har priserna på dessa produkter stagnerat, i synnerhet i jämförelse med prisutvecklingen på industriprodukter samt kapitalvaror. Detta innebär att många utvecklingsländer sett sina intäkter från exporten sjunka samtidigt som importen blivit dyrare.

Förutom den generella prisstagnationen är ett annat mycket tydligt kännetecken för handel med råvaror den prisrörlighet på kort sikt som förekommit på olika marknader. Det har inneburit att priset på en vara kan ha sjunkit eller stigit mycket kraftigt på bara några få månader. Denna rörlighet kan delvis förklaras av störningar i produktionen på grund av väderombyte och/eller teknologiska innovationer som förändrat produktion eller transportsystem.

För ett utvecklingsland där en betydande del av de statliga intäkterna är beroende av inkomster från exporten av en eller ett litet antal råvaror uppkommer stora problem i och med den kraftiga pris- och inkomstfluktueringen. Det spiller i sin tur över på ländernas statliga planering samt offentliga utgifter. Men det torde även ha försvårat planeringen och förutsägbarheten hos de direkta producenterna om vilka investeringar som bör genomföras.

Det är först de senaste åren som priserna på råvaror börjat stiga kraftigt. Denna förändring beror till stor del på den kraftigt ökande efterfrågan i nya framväxande ekonomier som till exempel Kina, produktionsstörningar på grund av klimatförändringar eller spannmål som foder till boskapsdjur eller till biobränslen.

Utsikterna inför framtiden är dock osäkra. Skulle den amerikanska ekonomin falla ned i en recession eller om antalet flaskhalsar i den kinesiska industrin hopar sig kan situationen snabbt förändras. Det kommer även att påverka handeln med råvaror. Snabba förändringar kan även följa på den spekulation som är förekommande på internationella marknader kring råvaror, vilket såväl kan driva på som hålla igen prisutvecklingen på enskilda varor.

Sett ur utvecklingssynpunkt ställer handeln med råvaror en del aspekter på sin spets. Det handlar dels om det fortsatta behovet av att stabilisera inkomsterna vid kraftiga prisfluktuationer och därmed ökad förutsägbarheten i producentländer. Flera olika policyverktyg kan användas för att nå detta. En möjlighet är att utveckla ett internationellt finansiellt system för inkomststabilisering i enskilda exportländer. Viktiga erfarenheter kan göras från EU:s Flexsystem, som ger stöd till AVS-länder, samt det arbete som bland annat Unctad bedriver inom detta område.

En annan aspekt handlar om att minska beroendet av export av råvaror genom en ökad diversifiering av ekonomin i enskilda utvecklingsländer. En mer avancerad produktion, som tillåter bearbetning och framställning av produkter med högre förädlingsvärde, kommer att skapa ökad välfärd och mer förutsägbara intäkter. Här bör ökat stöd ges till lokala diversifieringsstrategier samt till regional integrering och investeringar.

I detta avseende spelar inte minst jordbruket en avgörande roll. I många fattiga länder är jordbruket den främsta näringen som både genererar någon form av sysselsättning och som kan ge livsmedel till den egna befolkningen. Investeringar och satsningar inom jordbrukssektorn kan ha betydande effekter i hela samhällsekonomin i utvecklingsländer. Det skulle även kunna ha betydande effekter för kvinnor som ofta spelar en mycket stor roll i det inhemska jordbruket.

Det är knappt sju år kvar innan milleniemålen skall vara uppfyllda 2015. Tiden brådskar. Samtidigt belastas det pågående utvecklingsarbetet av de risker som klimatförändringarna medför. Mer insatser och fler resurser krävs. Detta kräver såväl internationellt samarbete som nationell handlingskraft. Men de snabba förändringarna i dag på de internationella marknader som handlar med råvaror understryker handelns betydelse i skenet av en hållbar utveckling och global solidaritet.

RESULTAT AV SLUTOMRÖSTNINGEN I UTSKOTTET

Antagande	27.3.2008		
Slutomröstning: resultat	+: -: 0:	23 1 0	
Slutomröstning: närvarande ledamöter	Daniel Caspary, Françoise Castex, Christofer Fjellner, Béla Glattfelder, Ignasi Guardans Cambó, Jacky Héning, Syed Kamall, Marusya Ivanova Lyubcheva, Erika Mann, David Martín, Vural Öger, Georgios Papastamkos, Peter Šťastný, Robert Sturdy, Gianluca Susta, Iuliu Winkler		
Slutomröstning: närvarande suppleanter	Jean-Pierre Audy, Harlem Désir, Jens Holm, Sajjad Karim, Rovana Plumb, Zuzana Roithová, Zbigniew Zaleski		
Slutomröstning: närvarande suppleanter (art. 178.2)	Sepp Kusstatscher		